

DE KLAROEN

MEER DAN BASISONDERWIJS

Beleidsplan sociale veiligheid

- Pestprotocol -

Inhoudsopgave

1. Visie, doelen en uitgangspunten	3
1.1 De Vreedzame School als preventiekader	3
1.2 Pesten	3
1.3 Aanpak van pesten en sociale onveiligheid	4
2. Monitoring: veiligheidsthermometer	6
3. Het voorkomen van pesten en sociale veiligheid	7
3.1 Uitdragen van een positieve sociale en morele norm	7
3.2 De klas en school: een gemeenschap	7
3.3 Leerlingen worden mede verantwoordelijk	8
3.4 Opstokers	8
3.5 Een grondwet: basisregels in de school	8
3.6 Van grondwet naar groepsregels en omgangsafspraken	9
3.7 Aanleren en handhaven van gedragsregels	10
3.8 Bij het overtreden van de regels: zinvol straffen	10
3.9 Toezicht bij ons op school	11
3.10 Commissies van leerlingen	13
4. Ingrijpen bij plagen	14
5. Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)	15
6. Digitaal pesten	17
7. Herstelgesprekken	18
8. Protocol Waarschuwingsmaatregel, schorsing en verwijdering	19
9. Antipestcoördinator	20
10. Ouders betrekken bij het veiligheidsbeleid	22
11. Bijlagen	24
Bijlage 1: Stappenplan Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA)	27
Bijlage 2: Formulier verslag steungroep	28
Bijlage 3: Protocol waarschuwingsmaatregel, schorsing en verwijdering	29
Protocol waarschuwingsmaatregel, schorsing en verwijdering van leerlingen	30

1. Visie, doelen en uitgangspunten

1.1 De Vreedzame School als preventiekader

Uitgangspunt voor het beleid inzake sociale veiligheid op onze school is het programma van De Vreedzame School.

De Vreedzame School is een programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het programma helpt onze school een gemeenschap te vormen waarin we leerlingen actief aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor elkaar, hun omgeving, voor de schoolgemeenschap en de samenleving.

Met De Vreedzame School besteden we aandacht aan basale sociale-emotionele en burgerschapscompetenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving, zoals je verplaatsen in een ander, op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen, openstaan voor verschillen tussen mensen, constructief conflicten oplossen, omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

Wij willen kinderen op onze school zich niet alleen optimaal laten ontwikkelen in de academische vakken, zoals taal en rekenen, maar wij willen ook een bijdrage leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van leerlingen. Dat het ook goede mensen worden die op hun beurt een bijdrage aan de samenleving zullen leveren. Met elke generatie vormen we immers opnieuw onze samenleving.

Onze school dient ook een school te zijn waar álle kinderen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen ze leren. We doen veel om sociale veiligheid te bevorderen en om ongewenst gedrag zoals pesten te voorkomen. Hieronder werken we deze preventieve maatregelen nader uit.

1.2 Pesten

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- een negatieve intentie, bedoeld om een andere leerling leed te berokkenen;
- herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer leerlingen;
- verschil in macht tussen pester en gepeste.

Voorbeelden van pesterijen zijn:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen;
- vervelende opmerkingen maken over een klasgenoot;
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven;
- briefjes doorgeven;
- beledigen;
- opmerkingen maken over kleding/uiterlijk;
- buitensluiten van de groep;
- buiten school opwachten, slaan of schoppen;

- op weg naar huis achterna rijden;
- bezittingen afpakken of vernielen;
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer;
- beledigen/schelden via Social Media.

We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen dezelfde leerling gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. We leren leerlingen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Pesten komt voor onder kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wij bieden op onze school een sterk tegenwicht: de klas en school moet een positieve sociale gemeenschap te zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn, maar dat je dan ook de plicht hebt om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft. Wij willen een school zijn waarin zorg voor elkaar centraal staat. Een school met een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie. Een school met een groepsklimaat waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt grijpen we snel in. Hoe wij dat doen, staat beschreven in dit beleidsplan.

1.3 Aanpak van pesten en sociale onveiligheid

Als er zich dus toch pestincidenten voordoen, gaan we altijd eerst na of het programma van De Vreedzame School (nog) goed wordt uitgevoerd in de betreffende groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed. Vervolgens is er soms meer nodig. Dit kan zijn het vroegtijdig ingrijpen bij plagen tot uiteindelijk (als alle andere middelen zijn uitgeput) schorsen of verwijderen van leerlingen. Hieronder zijn de stappen in de aanpak van pestproblemen aangegeven:

Monitor: afname Veiligheidsthermometer (hst. 2)
Preventief programma de Vreedzame School (hst. 3)
Preventief: toezicht en overzichtelijkheid vrije ruimtes (hst. 3)
Ingrijpen bij plagen (hst. 4)

Een oplossingsgerichte pestaanpak (hst. 5)
Herstelgesprekken (hst. 7)
Protocol waarschuwingsmaatregel, schorsing, verwijdering (hst. 8)

In de navolgende paragrafen worden de onderscheiden stappen toegelicht.

2. Monitoring:

We gaan structureel na of de doelen van De Vreedzame School wel gehaald worden. In de onderbouw gebruiken wij hiervoor de observatie- en registratielijsten van 'Kijk' (onderdeel sociaal emotionele ontwikkeling). Deze lijsten worden *twee* keer per jaar, in januari en juni, ingevuld.

In de midden- en bovenbouw gebruiken wij 'Zien' (een signaleringslijst voor de sociaal emotionele ontwikkeling). Deze lijst nemen wij jaarlijks af in november.

Daarnaast nemen we ook jaarlijks in november de WMKPO lijst bij de groepen 5 t/m 8 af (goedgekeurd door de inspectie). Dit is een instrument dat inzicht geeft in de beleving van de sociale veiligheid van de leerlingen. De vragenlijst wordt zoals de inspectie dit wenst, anoniem afgenomen.

- * Op groepsniveau worden de resultaten geanalyseerd en besproken. Eerst vindt een analyse plaats van de mogelijke oorzaken van een negatieve uitslag. Herkent de groepsleerkracht de score? Komt de score overeen met de eigen indruk? Passend bij het gedachtegoed van de Vreedzame School is een bespreking met de groep zelf. De groepsleerkracht vat de resultaten samen, en bespreekt deze met de groep.

- * Op schoolniveau (in de stuurgroep Vreedzame School, waarin ook de directie, intern begeleider en anti pest coördinator zitting heeft) worden de resultaten van alle groepen besproken. Hierbij worden tevens de acties geëvalueerd die vorig jaar zijn ondernomen om de veiligheid te vergroten.

3. Het voorkomen van pesten en sociale veiligheid

Zoals we hiervoor al aangaven leggen we met het programma van De Vreedzame School een fundament voor een sterk tegenwicht tegen pestgedrag. We noemen een paar belangrijke elementen van het programma, naast de wekelijkse lessen die leerlingen in alle groepen ondergaan.

3.1 Uitdragen van een positieve sociale en morele norm

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Leerlingen zijn gevoelig voor de vraag: 'wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van leerlingen te stimuleren willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen. Dit doen we onder andere door:

- Het dagelijks geven van opstekers aan de leerlingen en hen stimuleren dit ook bij elkaar te doen;
- Het logo van De Vreedzame School hangen zichtbaar bij de ingang van de school;
- De omgangsafspraken hangen zichtbaar in iedere klas;
- Directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm;
- Aanwezigheid van de directeur en leerkrachten in en om de school om de leerlingen te begroeten, hen aan te spreken op rennen, een opstecker te geven, belangstellend te informeren, enzovoort.
- De anti pest coördinator stelt zich aan het begin van het schooljaar voor in de groepen 3 t/m 8 (in de week tegen het pesten, derde week in september).

3.2 De klas en school: een gemeenschap

We willen alle leerlingen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap die de school en de klas vormen, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de klas of de school minder leuk zijn als hij of zij er niet bij is.

Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende leerlingen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de klas zijn en die met elkaar verdelen.

In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep in alle klassen (met de lessen van blok 1 van De Vreedzame School).

Het voorgaande heeft evenzeer betrekking op de school. Het maakt veel uit of leerlingen zich verbonden voelen met de school als geheel als zij de school als een gemeenschap ervaren. Die gemeenschap bestaat dan uit alle andere leerlingen, alle leerkrachten en alle ouders. Dit gevoel bevorderen wij op school door regelmatig activiteiten te organiseren waarbij de gehele schoolgemeenschap deelneemt.

Dit gebeurt bijvoorbeeld tijdens het startfeest, sportdagen, workshops en vieringen. Hierbij zijn leerlingen, leerkrachten en ouders betrokken. En deze activiteiten zijn vaak groep overstijgend, leerlingen komen op deze manier in aanraking met leerlingen, leerkrachten en ouders van andere klassen.

3.3 Leerlingen worden mede verantwoordelijk

Als de klas een gemeenschap is, dan voelen leerlingen zich betrokken bij en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de klas. Bij ons op school krijgen leerlingen een stem, en leren zij die stem op een verantwoorde wijze te gebruiken. We geven leerlingen niet zozeer een stem om op te komen voor hun eigen belang, maar we willen dat ze zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het algemeen belang. We willen dat zij hun steentje bijdragen aan het algemeen belang, aan de gemeenschap. En daar zullen ze zich eerder verantwoordelijk voor voelen als ze ook echt mogen meedenken en als ze serieus worden genomen.

Zo werken we met leerling mediators, met een leerlingenraad rond klas overstijgende zaken, en met kringgesprekken waarin leerlingen mee mogen beslissen over zaken die hun aangaan. We laten oudere kinderen jongere kinderen helpen bij allerlei activiteiten. En – specifiek gericht op ongewenst gedrag als pesten – leren we de leerlingen dat ze op kunnen en moeten komen voor gepeste medeleerlingen, dat ze ‘verdedigers’ kunnen zijn. Dit leren de kinderen in de lessen van de Vreedzame School.

3.4 Opstekers

We streven dus naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waarin iedereen makkelijk samenwerkt met iedereen. Een op het eerste gezicht eenvoudig, maar zeer belangrijk middel om hier toe te komen is het geven van ‘opstekers’, of complimenten. In De Vreedzame School leren we iedereen heel bewust positief gedrag te benoemen in de vorm van een ‘opsteker’.

Als iedereen in de groep in staat is om elkaar complimenten te geven, en zo hun waardering voor elkaar uit te spreken, ontstaat er langzamerhand een steeds positievere sfeer in de groep. En daarmee een cultuur waarin het normaal is om de nadruk te leggen op wat goed gaat. Een klimaat waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, zich gewaardeerd weten, het gevoel hebben dat het er toe doet dat ze er zijn.

3.5 Een grondwet: basisregels in de school

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar leerlingen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de klas en in de school zijn dus van belang.

Bij ons op school hebben we een **grondwet**: een set **basisregels** die vervolgens uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag.

Die regels komen voort uit onze pedagogische doelstellingen (de belangrijkste waarden) van de school. De Vreedzame School biedt hiervoor een expliciet pedagogisch kader.

Zoals eerder vermeld, is het streven met het programma van De Vreedzame School dat leerlingen:

- op een democratische manier gezamenlijk besluiten kunnen nemen;
- conflicten constructief kunnen oplossen;
- zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- openstaan voor verschillen tussen mensen.

Deze doelen zijn terug te vinden in de thema's van de lesblokken, in positieve bewoordingen gevat:

- 1 We horen bij elkaar
- 2 We lossen conflicten zelf op
- 3 We hebben oor voor elkaar
- 4 We hebben hart voor elkaar
- 5 We dragen allemaal een steentje bij
- 6 We zijn allemaal anders.

Onze grondwet luidt:

- Wij zorgen ervoor dat iedereen erbij hoort
- Wij zorgen ervoor dat iedereen zich veilig voelt en zichzelf kan zijn
- Wij lossen conflicten samen op
- Wij helpen elkaar
- Wij dragen allemaal een steentje bij

3.6 Van grondwet naar groepsregels en omgangsafspraken

We introduceren in het eerste blok van de lessen van de Vreedzame School de grondwet aan alle kinderen. Zo wordt meteen aan het begin van het schooljaar de trend gezet: 'Zo doen we het hier op school!' Ouders worden hiervan op de hoogte gebracht door informatie in de Update en tijdens de informatieavonden.

De regels vormen een kader voor gewenst gedrag: 'Zo doen we het op onze school!' Deze regels zijn vervolgens zichtbaar in de algemene ruimtes en in iedere groep. Ze staan ook op onze website en in de schoolgids.

Deze **basisregels** vormen een soort 'kapstok' waaraan de **groepsregels** worden 'opgehangen'. In de lessen van De Vreedzame School (in blok 1) wordt samen met de leerlingen gesproken over de grondwet, de eigen groepsregels en de omgangsafspraken die elke klas met elkaar wil maken om ervoor te zorgen dat het voor iedereen in de klas prettig en veilig is.

De regels worden door volwassenen opgesteld, de leerlingen maken samen (omgangs-)afspraken. Aan het begin van het jaar, tijdens blok 1, maakt iedere leerkracht in zijn of haar groep bekend welke **groepsregels** er gelden in de klas. Daarbij wordt de link gelegd met de grondwet op schoolniveau, zodat kinderen begrijpen dat de groepsregels afgeleid zijn van de grondwet. 'De grondwet geldt voor de hele school en dit zijn de regels van de groep!' Om die reden zijn de grondwetregels in iedere groep aanwezig. Vervolgens wordt in elke groep samen met de leerlingen **omgangsafspraken** gemaakt en op een afsprakenposter vastgelegd: 'Zo willen we het in onze groep'.

3.7 Aanleren en handhaven van gedragsregels

Met het opstellen van gedragsregels zijn we er nog niet. Gedrag dat bij een bepaalde regel hoort, moet vrijwel altijd worden **aangeleerd**. Dus, zeker bij jonge leerlingen, oefenen we de gedragsregels met de hele klas.

Maar het opstellen van regels en het aanleren van het bijbehorende gedrag is op zich ook nog niet voldoende. Het **handhaven** van regels vraagt ook iets aan **gedrag van de leerkracht** (of andere volwassenen in de school). Bijvoorbeeld:

- modelgedrag vertonen;
- leerlingen herinneren aan de regel;
- leerlingen bevragen als ze zich toch niet aan de regel houden en een opsteker geven als ze het vervolgens wel doen;
- met de leerlingen meelopen, of boven of beneden staan kijken op de trap;
- leerlingen aanspreken die zich niet aan de regel houden.

Om het naleven van gedragsregels te bevorderen, is het tevens van belang dat:

- alle leerkrachten in de klassen (indien nodig) regelmatig terugkomen op één of meer regels waar de leerlingen moeite mee hebben door de gedragsinstructie in de klas te herhalen;
- alle volwassenen in de school helpen bij het toezicht houden op het naleven van de regels binnen de school en het team maakt afspraken over wie op welke plek toezicht houdt tijdens de pauzes.

3.8 Bij het overtreden van de regels: zinvol straffen

Er zullen altijd situaties zijn waarbij leerlingen de regels overtreden en zich niet houden aan afspraken. Bij ernstige overschrijdingen van de grenzen zijn maatregelen of straffen nodig. Ook bij ons op school straffen wij af en toe leerlingen. We zijn ons er echter ook van bewust dat straffen niet altijd leidt tot de gewenste gedragsverandering, eerder tot meegaandheid: het volgen van de regels uit angst voor maatregelen.

Het bezwaar hiervan is dat de leerling niet zelf nadenkt, niet reflecteert op zijn of haar eigen gedrag en op alternatieven voor dat gedrag. Er zijn enkele voorwaarden voor een 'zinvolle' straf, een straf die wel kan leiden tot verandering van gedrag.

Wil een straf zinvol zijn, dan moet rekening worden gehouden met de behoefte van de leerling aan relatie, autonomie en competentie:

- Relatie: we spreken de leerling individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is. We laten zien dat het om het gedrag gaat en niet om de persoon. We helpen hem of haar de fout te herstellen.
- Autonomie: We zorgen ervoor dat de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan.
- Competentie: We gaan ervan uit dat de leerling zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert. En we laten onze waardering blijken als dat lukt.

Een ander belangrijk aspect van een 'zinvolle' straf is **eigenaarschap**. Straffen kunnen tot gedragsverandering leiden als de dader de straf als zinvol ervaart. Dat gebeurt vaak pas als de leerling mede-eigenaar wordt van het probleem en vervolgens zelf wil nadenken over de oplossing ervan. We steken dus eerst tijd en energie in het bewust maken van de leerling dat het vooral zijn of haar probleem is.

Daarna kan de leerling gevraagd worden of hij of zij er iets aan wil doen en indien dat het geval is, luidt de vraag: 'En hoe denk je het op te lossen?' De 'straf' zal dan in het licht komen te staan van 'herstellen': soms daadwerkelijk de (fysieke) schade herstellen, soms het vertrouwen weer winnen, enzovoort.

3.9 Toezicht bij ons op school

Het houden van toezicht is van groot belang wanneer we willen werken aan de veiligheid binnen de school. Leerlingen hebben (naast gelegenheid om te oefenen met zelfstandigheid, en naast ondersteuning daarbij van volwassenen) ook altijd toezicht nodig.

Leerlingen houden zich niet vanzelfsprekend aan regels en zijn geneigd grenzen te verkennen.

Ze hebben het nodig dat die grenzen worden aangegeven door volwassenen. Bovendien kan in een situatie waarin onvoldoende toezicht en dus onvoldoende 'leiding' is, onveiligheid in een groep leerlingen sluipen.

De risicovolle periodes op een schooldag zijn de overgangen van bijvoorbeeld de klas naar het gymlokaal of naar het schoolplein, de pauzes op het plein, het overblijven en de tijdstippen vlak voor of vlak na het begin van de school.

Wij hebben met ons team duidelijke afspraken gemaakt rondom het toezicht houden op verschillende plekken of bij gebeurtenissen:

- schoolplein (bij in- en uitgaan van de school);
- schoolplein (pauzes);
- de trappen in school (bij binnenkomst, in pauzes en naar huis gaan);
- naar de gymzaal lopen;

- bij feesten en voorstellingen;
- de fietsenstalling;
- de gangen bij het in- en uitgaan van de klassen.

Behalve de afspraken die we als team hebben gemaakt over ons eigen gedrag bij het toezicht, hebben we samen met de leerlingen geformuleerd welk gedrag van de leerlingen in welke situaties wordt verwacht.

Bij het in- en uitgaan van de school:

Op onze Vreedzame School vinden we het belangrijk dat de kinderen, de ouders en andere bezoekers zich welkom voelen in onze school. We willen aan de kinderen laten merken dat elk kind er toe doet. Het is belangrijk dat jij er bent!

Het in- en uitgaan van de school is een uitgelezen kans om op een ontspannen manier contact te maken met kinderen én ouders uit verschillende groepen.

Alle professionals in de school zijn hier zowel in de ochtend als in de middag bij betrokken.

We hebben hierover de volgende specifieke afspraken gemaakt:

- De entree van de school ziet er uitnodigend en verzorgd uit.
- Er zijn afspraken over de tijd waarop de deur open- en dichtgaat.
- De locatieleider of een leerkracht staat bij de deur als deze open gaat en verwelkomt de kinderen en de ouders.
- De leerkrachten verwelkomen de kinderen in hun klas.
- Alle professionals houden bij het in- en uitgaan van de school toezicht op het eigen lokaal en de directe omgeving daarvan.
- De leerkrachten voelen zich verantwoordelijk voor alle kinderen en stralen dit ook uit.
- Er wordt op een vriendelijke doch duidelijke manier omgegaan met telaarcomers. Leerkrachten spreken ouders en/of kinderen hierop aan. Er wordt naar huis gebeld wanneer een kind een kwartier na aanvang van de school nog niet aanwezig is. Bij structureel te laat komen, zal de locatieleider de ouders en/of het kind aanspreken.
- Na 12.00 en 15.15 uur (in Tienhoven om 15.00 uur) lopen er elke dag verschillende leerkrachten of andere professionals mee 'naar buiten' (pleinwacht).

Bij gymnastiek

- We lopen op een afgesproken manier naar de gymzaal en terug naar de school.
- In de kleedkamers gedragen we ons volgens duidelijk afgesproken regels.
- We helpen bij het klaarzetten en opruimen van de materialen (indien nodig).
- Conflict lossen we met elkaar op.

Op de gang

- We lopen rustig op de gang.
- We gaan direct na binnenkomst naar onze eigen klas.

Tijdens een voorstelling

- We hebben duidelijke regels voor ons gedrag bij een voorstelling en leven die na.

3.10 Commissies van leerlingen

Wij kiezen ervoor als school om bij het bevorderen van de sociale veiligheid binnen de school zoveel mogelijk de leerlingen in te schakelen. Zodra er een gevoel van onveiligheid wordt gesignaleerd, bespreken we dat in het team én we betrekken de leerlingen erbij om na te denken over wat er nodig is om een als onveilig ervaren situatie of locatie weer veilig te maken. Dat doen we onder andere met behulp van de leerlingenraad.

In deze leerlingenraad zit uit elke groep een democratisch gekozen leerling. Elk jaar wordt de leerlingenraad opnieuw samengesteld. Wanneer het gaat om een situatie waarbij de hele school betrokken is, zullen we dit binnen de leerlingenraad bespreken.

4. Ingrijpen bij plagen

We zijn attent op **plaagsituaties** in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van blok 1 aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. We maken medeleerlingen verantwoordelijk om de geplaagde leerling te helpen er een einde aan te maken. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen.

We kennen bij ons op school de volgende gouden regel: “De ontvanger bepaalt of het plagen of pesten is”.